

University Hospital "Sisters of Charity"
Psychiatric Clinic
Vinogradska c. 29, 1000 Zagreb, Croatia
<http://www.kbsm.hr>

Prezentacija na stručnom sastanku 1.2.2007

Luka Maršić

Antropologija Ovisnosti

Antropologija ne traži samo istinu o čovjeku nego postavlja zahtjev o istraživanju značenja same istine.

Filozofska antropologija uvidom u duhovnost čovjeka i eventualno u njegov sociokulturni bitak određuje bit i svrhu čovjeka.

Antropološko promišljanje čovjeka predstavlja umno traganje za sveukupnošću, krećući se od samoga rođenja pa do njegove smrti.

Između ta dva ljudska ekstrema utisnuta je ljudska potreba za stvaranjem smisla i pronalaženje odgovora na pitanje što je to u biti čovjek i koje se granice njegove slobode.

Pojam ovisnost je vezana za slobodu, pa stvaranje realnog i živog pojma slobode putem antropoloških istraživanja daje odgovore na pitanje bitstva i porijekla nužnosti za idealni i formalni pojam samorazumijevanja «datosti», odnosno »egzistencije» bitstva slobode.

Traganje za razumijevanjem današnjeg čovjeka i njegove ovisnosti

- Antropološka istraživanja – izvori: Sokrat, Platon, Aristotel, Augustin, Schelling, Hegel.
- Kant (causa prima formalis, causa prima efficiens, causa prima finalis)
- Scheller, Heidegger, Jaspers, Devereux, Frankl, Fromm, Ivančić.

Žudnja:

- Žudnja se manifestira kroz različite ustrojbene fiziološke, duhovne, psihičke, kognitivne mehanizme u želji da se procijene kapaciteti vlastitih mogućnosti
- Čovjek želi, žudi za ispunjenjem svoje unutarnje praznine (glad) ispražnjujući sadržaj punine koja nije bila njegova vlastita.

Animalna Žudnja

- Animalna žudnja ne dovodi čovjeka do samo-svijesti, ostavlja ga na razini golog biološkog opstanaka na razini zdravoga razuma
- Čovjek za razliku od životinje ili neke druge stvari je otvoren za biti uvršten u bitak, on je otvoren i u dezintegracije sebstva prema bitku (Heidegger)

Fenomen ovisnosti (hedonizam)

- Ovisnost bilo kojeg oblika predstavlja stanje sužene svijesti i dovodi osobu do disfunkcije odnosa, kako sa samim sobom, tako i s okolinom u kojoj participira svoje egzistencijalno i esencijalno bivstvovanje

- **Biti ovisan znači ne biti slobodan** u cjelokupnoj interpretaciji svojih unutarnjih odnosa sa samim sobom, te sa svojom okolinom u svakodnevnoj nužnoj komunikaciji zajednice, vremena, epohe u kojoj čovjek pokušava realizirati svoj smisao ili be(z)smisao.
- Ovisnost bilo koje vrste vezuje se uz slobodu, biti ne slobodan znači biti ovisan gdje **osobnost bez neke vanjske ili unutrašnje prisile nema utjecaja u odlučivanju**

Žudjeti za ne-Bitkom :

- Žudjeti za ne-Bitkom znači osloboditi se Bitka, znači ostvariti svoju samostalnost, svoju slobodu.
- Sloboda je apriorni stav koji se donosi u duhu dok iskustvena dimenzija donosi zablude (Hegel)

Sloboda

- Filozofski, sloboda je bitak koji postoji u sebi i radi samoga sebe.
- Antropološki, sloboda bi značila mogućnost slobodnog odlučivanja i djelovanja u smislu donošenja odluka o izboru temeljem raznih ponuđenih mogućnosti neovisno o prisili ili nuždi.

Kontekst krivog ili upitnog izbora

- U komunikaciji sa izvanjskim svijetom osobnost proguta vrtlog nemoći i ne usmjerava se ka dobru.
- Nemogućnost izbora, odnosno mogućnost izbora koji je duboko destruktivan, sadržajno sastavljen od zla, a formom privlačan i podložan nižoj moći željenja i jednostavnoj fiziološkoj ugodu (materijalnoj) dovodi individuu u stanje bez smisla.

Čovjekova potreba za sredstvom

- Želja za komuniciranjem unutar vlastite psihe vremenom dovodi čovjeka u poziciju nemoći u odnosu na sredstvo
- Sredstvo vremenom zavlada čovjekom te subjekt postaje objekt sve dok ga sredstvo fiziološki, psihološki, moralno potpuno ne uništi i vrati natrag k sebi.

Problem ovisnosti

- Osoba koja egzistira u zadanim (zapadnim) društvenim čimbenicima očituje se u trenutačnom nesnalaženju i ulaženju u škipac esencijalnih i egzistencijalnih borbi
- Javlja se nemogućnost spoznaje cjeline
- To usmjerava prema stavu ili akciji koja nema pozitivan karakter za daljnje razvijanje osobnosti.

Nezrelost – ne-znanje

- Nezrelost je kod ovisnosti često povezana sa nedovoljnim brojem godina ili zbog neke emocionalne, dublje psihičke hendikepiranosti, da bi se spoznalo i ocijenilo što je ispravno
- Ne slobodni ljudi nesvjesno i nerazumno ulijeću u tržišni krug ponude i potražnje prije nego što su sazreli
- U startu eliminiraju svoj normalni društveno osigurani (zemlje zapadne tradicije) početni položaj u ostvarivanju sebe kroz pozitivne forme participacije u društvu i obitelji.

Odnos smisla i besmisla

- U tehničko orijentiranoj civilizaciji običajnost, kulturne i religijske komponente bivaju zagubljene ili zanemarivane, moderan čovjek raste u nedostatku smisla
- Povratna negativna energija globalizacije čovjeka stavlja u nižu moć željenja
- Hipotetički imperativ ostvarivanja svojeg vlastitog blaženstva preko sredstva visoko dozirane subjektivne ugone.

Zaključak (1):

- Ovisnik je oslobođen misli, njegove kretnje usmjerene su polu nagonskim- instinktivnim impulsom prema predmetu požude, svu svoju koncentraciju i širinu svijesti fokusira kao lovac na ciljano žrtvu otklanjajući sve inhibitorske, moralne, zakonske norme kao može bitnu prepreku u postizanju ne prirodno balansa između žuđenoga predmeta i njegove dehidrirane ne –slobodne osobnosti.

Zaključak (2):

Sredstvo visoko dozirane subjektivne ugone u kojoj pojedinac umjesto da zadrži količinu i tempo svoje ugone u vlastitim moralnim okvirima, panično, amoralno širi svoj upitan stav (maksimu) na drugu osobnost ne bi li je doveo u stanje sebi sličnom ili podčinjeno protiv vlastitih načela i formalno pozitivnoga zakona cijeloga društva.

Kontakt:

Luka Maršić

Klinička Bolnica "Sestre Milosrdnice"

Klinika za psihijatriju

Vinogradska c. 29

10000 Zagreb, Croatia

